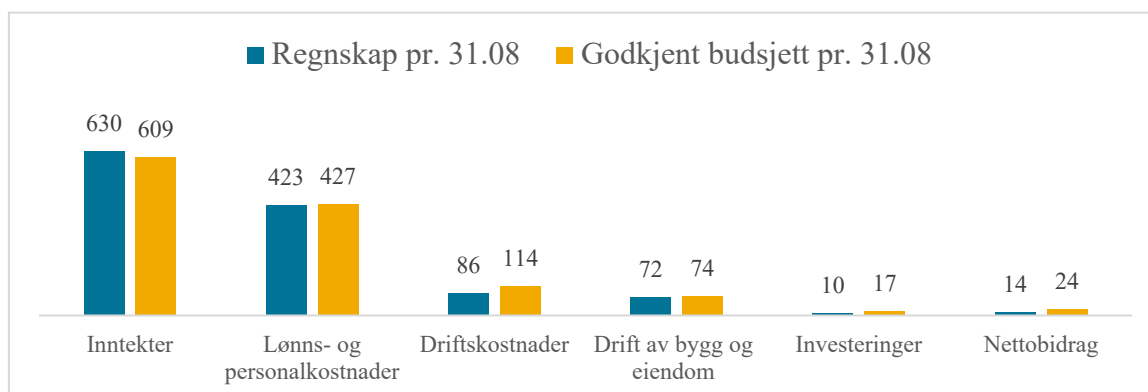

Utvidet økonomirapport for Det helsevitenskapelige fakultet

1 Budsjett og regnskap

Alle tall er presentert i hele millioner kroner. Kostnader og merforbruk er presentert med negativt fortegn i tabeller.

1.1 Bevilgningsøkonomien (BEV)

Figur 1. Inntekter og kostnader BEV - regnskap i forhold til budsjett

Inntekten på 630 mill. kr består hovedsakelig av bevilgning fra Kunnskapsdepartementet (KD), men også diverse salgs- og driftsinntekter og interne overføringer fra nivå 1. Fakultetet har i 2. tertial mottatt 523 mill. kr gjennom budsjettfordelingen til UiT, 37 mill. kr til rekrutteringsstillinger som er i løp, samt 14,5 mill. kr i strategiske tildelinger fra UiT. I tillegg har fakultetet mottatt 10,4 mill. kr i kompensasjon for ekstraordinær høy lønns- og prisvekst i revidert nasjonalbudsjett 2023. Inntekten er større enn budsjettet, hovedsakelig på grunn av den ekstra bevilgningen i revidert nasjonalbudsjett, men også på grunn av andre tilleggstildelinger som ikke var budsjettet i perioden.

Lønns- og personalkostnader er den største utgiftsposten, men det er relativt små avvik i forhold til budsjett på overordnet nivå. Hvis denne kategorien grupperes i lønnskostnader, personalkostnader og refusjoner/tilskudd ser man imidlertid en del avvik mellom postene. Lønns- og personalkostnadene er noe høyere enn planlagt, særlig knyttet til time- og oppdragskontrakter. Refusjon av sykepenger og foreldrepenger er større enn budsjettet og gjør at det man likevel er innenfor budsjett. Det er imidlertid flere enheter som har større avvik på lønn, og som krever oppfølging i forbindelse med høstens revidering av budsjett. Men fordi avvikene går i motsatt retning blir det ikke synlig på overordnet nivå.

Fakultetet har for tiden stor oppmerksomhet på kostnaden ved ubenyttet ferie. Ved overgang til nytt lønssystem har man ikke vært tilstrekkelig oppmerksom på en vesentlig endring mellom nytt og gammelt system når det gjaldt overføring av ferie. Det nye systemet krever betydelig mer oppfølging av ansattes registrering av ferie i systemet¹. I 2022 ble det derfor beregnet for stor kostnad for ubenyttet ferie. Det er kommet på plass interne rutiner ved UiT for oppfølging av manglende registrering av ferie, og det vil være fokus på at det følges opp av den enkelte enhet.

¹ Tidligere ble kostnad for ubenyttet ferie beregnet ut fra restferie som var godkjent overført fra ett år til annet. Nå beregnes kostnaden nå ut fra restferien som er registrert i SAP uten at man aktivt må søke overføring.

Hvis man får ryddet opp i feriekvotene før årsskiftet kan det potensielt frigjøres opp mot 8 mill. kr ved utgangen av året, ved at lønnskostnadene for inneværende år reduseres tilsvarende. Fakultetet har satt en intern frist 13.oktober for å sikre at det følges opp.

Kostnader til drift og investeringer er betydelig lavere enn budsjettet i perioden. De største avvikene kan knyttes til periodisering av praksis og undervisningskostnader, forsinkelser i aktivitet finansiert av AKM-fondet og lavere aktivitet ved enkelte kjernefasiliteter. I tillegg er det en rekke små avvik som samlet akkumuleres til større beløp. Det er paradoksalt at man ser store mindreforbruk på drift når flere enheter har lagt marginale driftsbudsjett, men det er sannsynlig at man preges av den trange økonomien og sparer der det er mulig. Selv om vi er vant til å se at aktiviteten tar seg opp i siste tertial, er det sannsynlig at driftskostnadene vil være lavere enn hva man har budsjettet også i 2023.

Nettobidraget fra BOA² har styrket bevilgningsøkonomien til fakultetet med totalt 14,3 mill. kr hittil i år, noe som er 10,2 mill. kr mindre enn budsjettet i bevilgningsøkonomien.

	Regnskap pr. 31.08	Budsjett pr. 31.08	Budsjett- avvik
Frikjøp	16,2	15,8	-0,4
Indirekte kostnader	60,0	63,5	3,4
Egenfinansiering	-68,5	-65,1	3,4
Leiested	7,1	8,6	1,6
Direkte kostnader drift og investeringer	0,0	0,0	-0,0
Prosjektavslutning	1,2	1,6	0,5
Overforbruk BOA	-1,7	0,0	1,7
SUM BOA-inntekter	14,3	24,5	10,2

Tabell 1 – Sammenstilling regnskap og budsjett i bevilgningsøkonomien

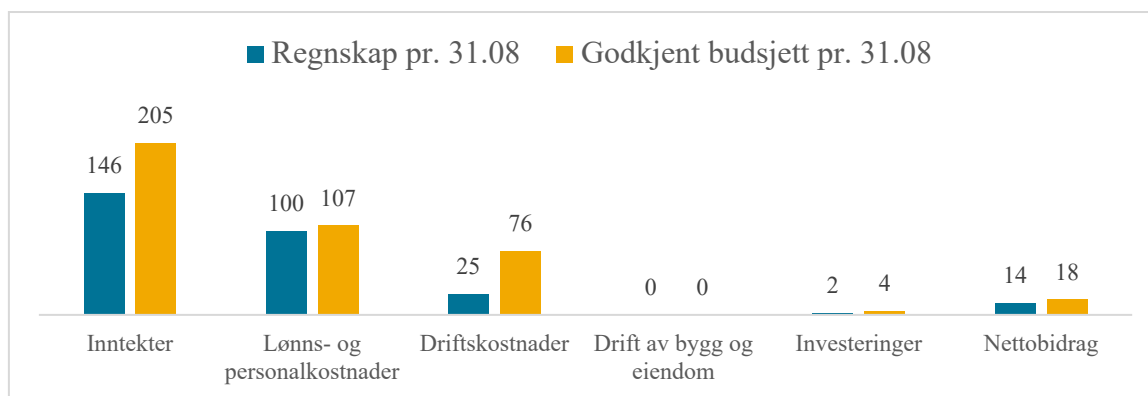
Regnskapet viser en del avvik på de fleste kategorier, men det er særlig avvik på indirekte kostnader og egenfinansiering som utmerker seg. Indirekte kostnader er lavere, mens egenfinansieringen er høyere enn budsjettet, og dette gir et samlet avvik på nesten 7 mill. kr. Avvik på leiested knyttes til lavere inntekt for kjernefasilitetene enn det som er budsjettet i perioden.

Regnskapet viser 1,7 mill. kr i overforbruk i BOA i perioden. Dette skyldes at man i noen prosjekter har brukt mer enn kontraktbeløpet som er avtalt med finansieringskilden. Det kan være at kontraktbeløpet ikke er oppdatert riktig i systemet, eller at man belaster mer kostnader enn det man har finansiering for. Overforbruket belastes i bevilgningsøkonomien og reduserer avsetningene i bevilgningen tilsvarende.

I forbindelse med at budsjett for inneværende år revideres, vil man også oppdatere budsjett for nettobidrag fra BOA. Det er derfor stor usikkerhet knyttet til hvor mye bevilgningsøkonomien vil styrkes gjennom nettobidraget fra BOA i inneværende år.

² Nettobidrag fra BOA er interne transaksjoner mellom BEV og BOA hvor frikjøp av ansatte, indirekte kostnader og infrastruktur er en inntekt i bevilgningsøkonomien, mens egeninnsats er en kostnad.

1.2 Bidrag- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)

Figur 2. Inntekter og kostnader BOA - regnskap i forhold til budsjett

Regnskapet viser at BOA-inntekten er 59 mill. kr lavere enn budsjettet. I BOA periodiseres inntekten i takt med påløpte kostnader, slik at lavere inntekt betyr lavere aktivitetsnivå. Aktivitetsnivået er stort sett lavere enn planlagt på alle enheter, men ISM og IMB har vesentlig lavere aktivitet enn planlagt og står alene for 2/3 av avviket i forhold til godkjent budsjett. Lønnskostnadene er noe lavere enn planlagt, mens det er betydelig lavere kostnader til drift enn budsjettet. Regnskapet hittil i år viser at aktiviteten i BOA er 6% lavere enn samme tid i fjor.

Tabellen under viser BOA-inntektene for 2.tertial. Her er inntekter fra EU og NFR skilt ut da det er satsningsområdet ved UiT.

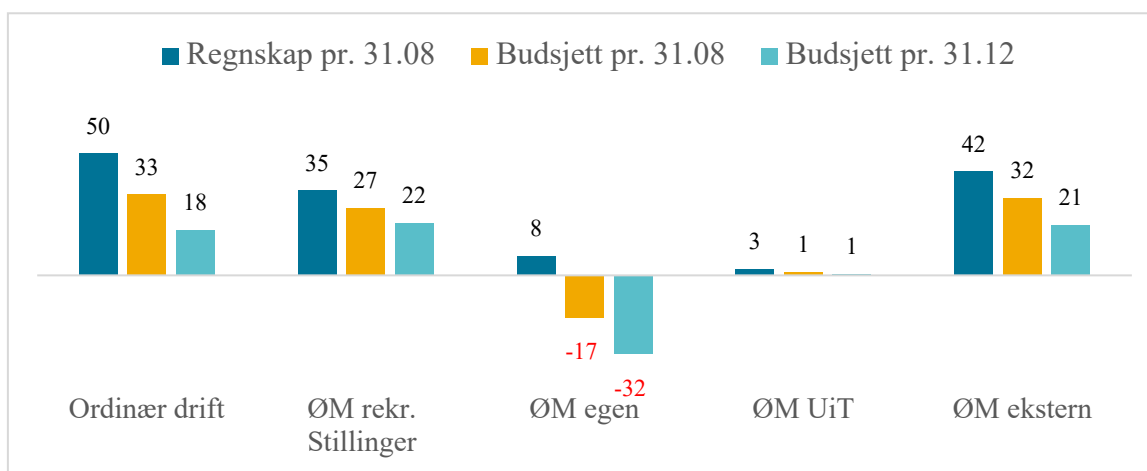
	Regnskap pr. 31.08	Budsjett pr. 31.08	Budsjett- avvik
EU-inntekter	1,5	4,6	3,1
NFR-inntekter	18,9	32,7	13,8
Andre bidragsinntekter	123,2	166,4	43,2
Oppdragsinntekter	1,6	1,7	0,1
SUM BOA-inntekter	145,2	205,5	60,2

Tabell 2 – Sammenstilling regnskap og budsjett for BOA-inntekter

BOA-inntekter har hittil vært del av finansieringsmodellen til KD, og man har fått resultatfinansiering basert på aktiviteten to år tilbake i tid. I 2025 skulle man i utgangspunktet få uttelling basert på BOA-aktivitet i 2023, men fra 2025 innføres ny finansieringsmodell. Det gis ikke lenger resultatbasert finansiering basert på BOA-inntekter, og det er vanskelig å si hvordan overgang til ny finansieringsmodell vil kunne slå ut for Helsefak dersom BOA-aktivitet er betydelig lavere enn fjoråret også i 3.tertial.

2 Avsetninger i bevilgningsøkonomien

I økonomimodellen skiller man mellom ulike aktivitetstyper, hvor det viktigste skillet går mellom ordinær drift og ulike typer øremerkinger (ØM). Diagrammet under viser faktiske avsetninger ved utgangen av 2.tertial sammen med budsjetterte avsetninger på samme tid, samt budsjetterte avsetninger ved utgangen av året.

Figur 3. Avsetninger i bevilgningsøkonomien fordelt på aktivitetstyper

Ordinær drift

Regnskapet viser at fakultetets avsetninger knyttet til ordinær drift er positive, og 17 mill. kr høyere enn budsjettet. For ordinær drift er det større inntekter, samt lavere kostnader til drift og internhusleie som bidrar til at avsetningene er høyere enn budsjettet. Lavere nettobidrag fra BOA gjør imidlertid at avsetningene er noe lavere enn hva de kunne vært pr 2.tertial. Fakultetet budsjetterer å ha positive avsetninger på ordinær drift ved utgangen av året. For flere enheter er dette helt nødvendig for å kunne håndtere planlagt overforbruk i budsjettet kommende år.

Øremerking til rekrutteringsstillinger

Fakultetet har et relativt høyt nivå på avsetninger til rekrutteringsstillinger. Dette omfatter både stillinger finansiert av poolen for rekrutteringsstillinger på UiT og stillinger finansiert over enhetenes egne rammer. Avsetningene er noe høyere enn budsjettet pr 2.tertial. Det skyldes både forsinket tilsetning i stillinger og at refusjoner knyttet til sykefravær og permisjoner er langt større enn budsjettet. Avsetningene skal ifølge budsjett reduseres kraftig i løpet av året, men avviket per 2.tertial tilsier at avsetningsnivået ikke vil reduseres like mye som budsjettet per nå.

Egne øremerkinger

Avsetningene i kategorien egne øremerkinger³ er positive, og 25 mil. kr større budsjettet per 2.tertial. Også her er inntektene større enn planlagt, sannsynligvis på grunn av periodiseringsavvik. Kostnader til drift er lavere enn budsjettet, mens lønnskostnadene er noe høyere enn planlagt. Årsbudsjettet viser at fakultetet skal ha i overkant av 30 mill. kr i negative avsetninger knyttet til egne øremerkinger ved utgangen av året. Dette skyldes i hovedsak merkostnader AKM og AKM-fond hvor det budsjetteres å være 38 mill. kr i negative avsetninger ved slutten av året. Flere av kjernefasilitetene budsjetterer også å ha negative avsetninger ved utgangen av året, og dette vil kommenteres særskilt i rapportens del 3. Til tross for at fakultetet har store negative avsetninger knyttet til merkostnader AKM budsjetteres det at de samlede avsetningene skal være positive ved utgangen av året. Avsetninger til ordinær drift og rekrutteringsstillinger fungerer som en buffer som kjøper oss litt tid.

³ ØM egen: øremerkinger gjort av fakultetet eller institutt. Kan omdisponeres.

Andre øremerkinger

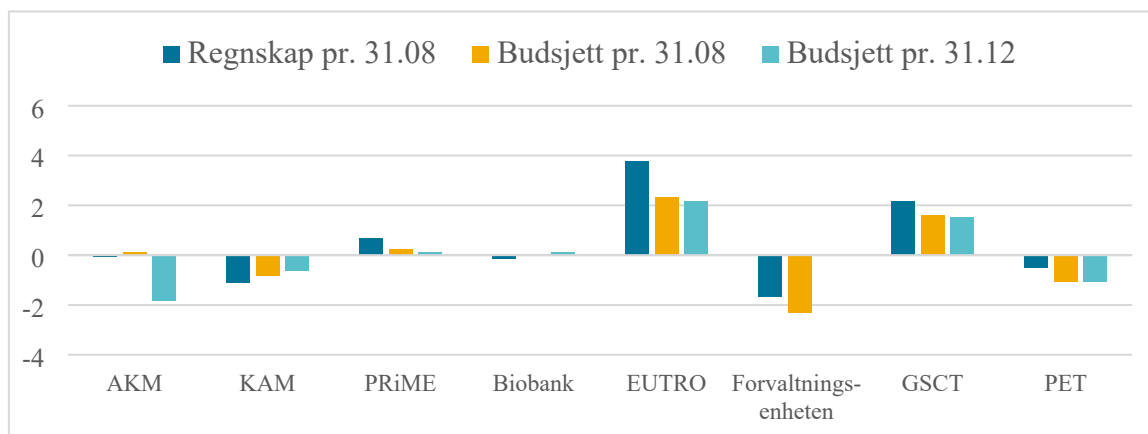
I kategorien øremerkinger gjort av UiT⁴ og eksterne⁵ finnes hovedsakelig avsetninger på fakultetsnivå til investeringsformål. Den største potten er resterende utstyrsbevilgning til MH2, en ekstern øremerking av KD. Ut over dette har fakultetet lite egne avsetninger til reinvestering i utstyr. Etter hvert som utstyrsbevilgningen til MH2 brukes opp bør fakultetet legge en plan for reinvestering og erstatning av nødvendig infrastruktur.

3 Kjernefasiliteter

Helsefak har åtte kjernefasiliteter som forvalter felles infrastruktur på vegne av fakultetet. De er organisatorisk tilknyttet et institutt og får en øremerket grunnfinansiering gjennom fakultetets budsjettfordeling. Med nåværende styringsmodell for kjernefasilitetene er det vedtatt at instituttene som er vertskap for den enkelte kjernefasilitet ikke skal stilles økonomisk ansvarlig for aktiviteten de har. Dette er utfordrende i forvaltningen av kjernefasilitetene og de faller mellom flere stoler.

Det er store forskjeller mellom kjernefasilitetene med ulikt inntekspotensial, kostnadsnivå og investeringsbehov. Fakultetet mangler en fungerende modell for håndtering av økonomien i kjernefasilitetene. I påvente av det akkumuleres til dels store merforbruk som må håndteres på et tidspunkt.

Diagrammet under viser faktiske avsetninger ved utgangen av 2.tertial sammen med budsjetterte avsetninger på samme tid, samt budsjetterte avsetninger ved utgangen av året.

Figur 2. Avsetninger per kjernefasilitet

Det er særlig stor usikkerhet knyttet til Avdeling for komparativ medisin (AKM) kjernefasilitet. De har økte driftskostnader på i underkant av 2 mill. kr i året knyttet til damp. Dette er en kostnad som har vært dekket av Bygg- og eiendomsavdelinga ved UiT hittil, men som nå må dekkes av fakultetet og innarbeides i brukerbetalingen. Dette gir en stor prisøkning for brukerne, og det er usikkert hvor mye av kostnaden som kan dekkes inn. Tidspunkt og kostnadsbilde for drift av AKM2 og AKM3 skaper ytterligere usikkerhet.

⁴ ØM UiT: øremerkinger gjort av universitetsstyret hvor det kan være krav om tilbakebetaling dersom aktivitet ikke gjennomføres. Kan ikke omdisponeres av fakultetet alene.

⁵ ØM eksterne: øremerkinger med særlig sterke bindinger, slik som bevilgning fra andre departement, supplerende bevilgninger og egenfinansiering i BOA-prosjekter. Kan ikke omdisponeres av UiT alene.

Det er også behov for ytterligere oppfølging av Preklinisk PET kjernefasilitet (PET) som Helsefak drifter sammen med UNN i et felleseie. Her må man både følge opp at kostnader fordeles forholdsmessig mellom partene og at hver part bruker fasiliteten innenfor sin kapasitet.

4 Disponering av fakultetets strategiske midler

I henhold til fakultetets budsjettfordelingsmodell settes årlig 3,5% av fakultetets ramme av til strategiske disponeringer. I 2023 utgjør dette 25,6 mill. kr. Se vedlegg 2 for oversikt over disponeringene for perioden 2023-2028. Merk at årlig strategisk avtak for 2024-2028 per nå er hentet fra foreløpig budsjettfordeling for fakultetet, og faktisk avtak vil kunne avvike noe.

Per august er det 570 000kr udisponert, men det pågår samtidig oppfølging av forpliktelser som vil kunne øke handlingsrommet noe. I 2024 og 2025 er det avsatt 15,6 mill. kr til dekning av fakultetets merkostnader i forbindelse med nedstengningen av AKM, og siden forrige rapportering har fakultetsledelsen sett seg nødt til å budsjettere med dekning av resterende 14,3 mill. kr i 2026. For å gi fakultetsledelsen mulighet til å prioritere andre strategiske satsninger i årene fremover vil man på sikt søke å dekke hele eller deler av avsatt beløp innenfor fakultetets ordinære rammer. Men, med kjennskap til fakultetets økonomiske situasjon kan man likevel forvente å måtte dekke store deler av forpliktelsen over den strategiske rammen.

For 2024 og 2025 er det disponert ut over tilgjengelig ramme med henholdsvis 1,7 og 4,4 mill. kr. Disse årene er det store forpliktelser på investeringer i tannlegestoler til IKO og robotbiobank til Biobank kjernefasilitet som skaper noe usikkerhet, med tanke på avsatt beløp sett opp mot dagens prisvekst. Dette er forpliktelser fakultetsledelsen følger opp tett, for å sikre kjennskap til eventuelle endringer i behov så tidlig som mulig.